Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937

(COM(2020) 593 final – 2020/0265 (COD))

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos

(COM(2020) 594 final – 2020/0267 (COD))

(2021/C 155/05)

Pranešėjas Giuseppe GUERINI

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2020 11 13
	Europos Sąjungos Taryba, 2020 11 18
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 ir 304 straipsniai
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2021 2 12
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 2 24
Plenarinė sesija Nr.	558
Balsavimo rezultatai	235 / 1 / 8
(už / prieš / susilaikė)	

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. EESRK pritaria dviem Europos Komisijos iniciatyvoms, t. y. pasiūlymui dėl reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 ([1]), ir Pasiūlymui dėl reglamento dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos.

1.2. EESRK mano, kad Komisija turi imtis skubių veiksmų siekiant tinkamai reglamentuoti vis labiau plintantį ir vis dažniau naudojamą praktikoje, nuolat besivystantį ir sparčiai kintantį technologinį reiškinį.

1.3. Todėl EESRK pritaria, kad būtina nedelsiant įgyvendinti įvairias Komisijos numatytas reguliavimo pritaikymo priemones, kurios būtinos finansinėms paslaugoms modernizuoti nepamirštant vartotojų apsaugos ir prudencinių taisyklių.

1.4. Viena iš neatidėliotinų Europos veiksmų priežasčių yra ta, kad pastaraisiais mėnesiais įvairios valstybės narės patvirtino nacionalines reguliavimo priemones priimdamos teisėkūros priemones arba sektorių reguliavimo institucijų parengtas rekomendacijas ir gaires. Dėl šių priemonių gali būti sukurta suskaidyta reguliavimo sistema, o tai gali trukdyti konsoliduoti vidaus rinką ir padidinti įmonių reikalavimų laikymosi išlaidas.

1.5. Todėl EESRK remia pagal bendrą reguliavimo sistemą įgyvendinamus Komisijos tikslus, kuriais siekiama: i) apsaugoti skaitmeninių finansų galutinius naudotojus; ii) išsaugoti finansinį stabilumą; iii) apsaugoti ES finansų sektoriaus vientisumą; iv) užtikrinti vienodas sąlygas įvairiems ekonomikos ir finansų sistemos dalyviams.

([1]) 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

1.6. EESRK taip pat pritaria tikslui užtikrinti, kad pasaulinės stabilizuotosios virtualiosios valiutos (angl. *stablecoins*) emitentams būtų taikomi griežtesni kapitalo, investuotojų teisių ir priežiūros reikalavimai, atsižvelgiant į galimą sisteminę šių priemonių reikšmę.

1.7. EESRK ragina imtis konkrečių priemonių siekiant skatinti tinkamą vartotojų ir smulkiųjų investuotojų informavimą ir sąmoningumą, kad būtų sumažinta informacijos asimetrija, kuri gali jiems turėti ypač didelio neigiamo poveikio šioje nuomonėje nagrinėjamose naujose ir aukšto lygio techninio turinio srityse.

1.8. EESRK rekomenduoja ypatingą dėmesį skirti patikrinimams, atliekamiems prieš taikant šioje nuomonėje nagrinėjamuose pasiūlymuose numatytas veiklos leidimų išdavimo priemones, visų pirma tikrinti veiklos vykdytojų, kurie nori gauti leidimą, patikimumą, kad būtų išvengta neigiamų savanaudiško ir žalingo elgesio pasekmių.

1.9. Kadangi paskirstytojo registro technologijos (PRT) standartizavimo ir sąveikumo lygis vis dar neleidžia tiksliai įvertinti operatorių naudojamos infrastruktūros technologinio patikimumo ir kibernetinio atsparumo, EESRK rekomenduoja kuo tiksliau apibrėžti reglamentavimo sistemą, taikytiną šioms priemonėms, kurios nuolat kinta, nes dėl pasikeitusio jų pobūdžio gali prireikti taikyti kitokias reglamentavimo nuostatas.

1.10. Atsižvelgdamas į vis dar esamą technologinę riziką, EESRK palankiai vertina pasiūlymą dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos. Pagal bandomąją tvarką nustatoma erdvė eksperimentams kontroliuojamoje aplinkoje, kurioje leidžiama laikinai nukrypti nuo galiojančių taisyklių, taip sudarant galimybes reguliavimo institucijoms ir operatoriams palaipsniui įgyti patirties naudojant PRT rinkos infrastruktūroje, siekiant apsaugoti rinkos vientisumą ir finansinį stabilumą.

1.11. Nors pasiūlymas dėl bandomosios tvarkos yra sveikintinas, EESRK vis dėlto mano, kad penkerių metų terminas, per kurį Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) turi pateikti ataskaitą Komisijai, yra pernelyg ilgas, palyginti su skaitmeninių finansų technologijų raidos sparta. Be to, siekiant užtikrinti šiame etape dalyvavusių naudotojų apsaugą, reikėtų atkreipti dėmesį į pasitraukimo iš eksperimentinės bandomosios tvarkos taisykles.

1.12. Galiausiai, kalbant apie reglamento dėl kriptoturto rinkų taikymą, EESRK reiškia didelį susirūpinimą dėl pereinamojo laikotarpio tvarkos, pagal kurią numatyta nuolatinė išimtis netaikyti reglamento dėl kriptoturto rinkų nuostatų kriptoturtui, kuris buvo išleistas į rinką prieš įsigaliojant šiam reglamentui. Dėl šios išimties, jau išleisto kriptoturto atveju, iš tiesų gali atsirasti tam tikra reguliavimo išimtis, dėl kurios nukrypstama nuo vienodo požiūrio principo; „tokia pati rizika, tokia pati veikla, toks pat požiūris“.

2. **Komisijos pasiūlymai**

2.1. Šioje nuomonėje nagrinėjamos dvi Europos Komisijos iniciatyvos: i) Pasiūlymas dėl reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937, ir ii) Pasiūlymas dėl reglamento dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos. Šie pasiūlymai priklauso Komisijos dokumentų rinkiniui, kurį sudaro Komunikatas dėl skaitmeninių finansų strategijos ir Pasiūlymas dėl reglamento skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje (DORA), kurie atitinkamai nagrinėjami EESRK nuomonėse „ES skaitmeninių finansų strategija“ ([2]) ir „Skaitmeninės veiklos atsparumas“ ([3]).

2.2. *Pasiūlymas dėl reglamento dėl kriptoturto rinkų (kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937)*

2.2.1. Reglamento dėl kriptoturto rinkų tikslas – suteikti teisinį tikrumą kriptoturto, kuriam netaikomi galiojantys ES finansinių paslaugų teisės aktai, srityje ir nustatyti vienodas taisykles kriptoturto emitentams ir susijusių kriptoturto paslaugų teikėjams (virtualiojo turto paslaugų teikėjams (angl. *Virtual Asset Service Providers* (VASP)). Reglamentu siekiama pakeisti esamas nacionalines sistemas, kurios šiuo metu nepatenka į galiojančių ES teisės aktų taikymo sritį, taip užtikrinant pageidaujamas vienodas sąlygas.

2.2.2. Savo pasiūlyme Komisija pabrėžė poreikį taikyti „su valstybėmis narėmis suderintą bendrą požiūrį į kriptovaliutas, kad būtų užtikrintas supratimas, kaip optimaliai pasinaudoti jų teikiamomis galimybėmis ir šalinti potencialiai jų keliamą riziką“.

([2]) EESRK nuomonė *ES skaitmeninių finansų strategija* (ECO/534) (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 27).
([3]) EESRK nuomonė *Skaitmeninės veiklos atsparumas* (ECO/536) (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 38).

2.2.3. Pasiūlymu siekiama keturių tikslų: i) užtikrinti teisinį tikrumą; ii) remti inovacijas didelį potencialą turinčiame sektoriuje; iii) užtikrinti deramo lygio vartotojų ir investuotojų apsaugą ir rinkos vientisumą; iv) užtikrinti finansinį stabilumą.

2.2.4. Pasiūlymas taikomas ne tik kriptoturto emitentams, bet ir įmonėms, teikiančioms su kriptoturtu susijusias paslaugas, pavyzdžiui, įmonėms, kurios saugo klientų kriptovaliutą, subjektams, kurie leidžia klientams pirkti arba parduoti kriptovaliutą už pinigus, ir prekybos platformas valdančioms įmonėms. Todėl tarp nustatytų apsaugos priemonių – kapitalo, valdymo reikalavimai ir investuotojų teisės emitento atžvilgiu.

2.2.5. Visų pirma emitentams bus taikomi griežtesni reikalavimai ypač tais atvejais, kai tam tikri su turtu susieti žetonai ir elektroniniai pinigai žetonai pripažįstami „reikšmingais“ (dėl apimties, vertės, klientų skaičiaus, kas juos prilygina pasaulinei stabilizuotajai virtualiajai valiutai).

2.2.6. Todėl atsižvelgiant į realią galimybę, kad ateityje stabilizuotoji virtualioji valiuta gali tapti plačiai pripažinta ir sisteminė, į šį Komisijos pasiūlymą įtrauktos ir apsaugos priemonės, skirtos sumažinti galimą riziką finansiniam stabilumui ir tvarkingai pinigų politikai, kuri gali kilti dėl stabilizuotosios virtualiosios valiutos.

2.2.7. Tokios priemonės yra kriptoturtas, kurio kaina, pavyzdžiui lyginant su gerai žinomu bitkoinu, yra gana stabili, nes jis yra susietas su taip pat stabilia mainų priemone (t. y. institucine valiuta), todėl jau artimiausioje ateityje galėtų tapti plačiai paplitusia mokėjimo ir investavimo sistema.

2.2.8. Konkrečiau, II antraštinėje dalyje reglamentuojamas kriptoturto, išskyrus su turtu susietus žetonus ir elektroninius pinigus žetonus, viešas siūlymas ir platinimas ir nurodoma, kad emitentas turi teisę viešai siūlyti tokį kriptoturtą arba prašyti leisti juo prekiauti prekybos kriptoturtu platformoje, jei jis atitinka: i) 4 straipsnio reikalavimus, tokius kaip pareiga būti įsisteigusiu juridiniu asmeniu; ii) vykdo pareigą parengti informacinį dokumentą, vadinamąją kriptoturto baltąją knygą (5 straipsnis); iii) vykdo pareigą pranešti kompetentingoms institucijoms apie tokią kriptoturto baltąją knygą (7 straipsnis) ir ją paskelbti (8 straipsnis).

2.2.9. Siekiant išvengti administracinės naštos, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) toks informacinis dokumentas (baltoji knyga) nebus privalomas, jei visas atlygis už kriptoturto siūlymą per 12 mėnesių laikotarpį bus mažesnis nei 1 000 000 EUR.

2.2.10. Komisija taip pat siūlo patikslinti dabartinę finansinių priemonių apibrėžtį (pagal kurią nustatyta Finansinių priemonių rinkų direktyvos (FPRD) taikymo sritis) nurodant, kad ji apima ir paskirstytojo registro technologija grindžiamas finansines priemones; ji taip pat siūlo nustatyti specialią kriptoturto ir elektroninių pinigų žetonų, kuriems netaikomi galiojantys finansinių paslaugų teisės aktai, reguliavimo tvarką.

2.2.11. Reglamente taip pat daug dėmesio skiriama kriptoturto (arba žetonų) išleidimui, kurį vykdo veiklos vykdytojai, norintys veikti Europos bendrojoje rinkoje ir kurie turi laikytis:

— atitinkamų žetonų emisijų ir leidimo prekiauti skaidrumo bei informacijos atskleidimo reikalavimų,

— stabilizuotosios virtualiosios valiutos paslaugų teikėjų ir emitentų veiklos leidimų ir priežiūros tvarkos,

— stabilizuotosios virtualiosios valiutos emitentų ir paslaugų teikėjų veiklos, struktūros ir valdymo reikalavimų (vėlgi, reikia pažymėti, kad tai netaikoma kitiems susijusiems žetonams, pavyzdžiui, produkto žetonams (angl. *utility tokens*)),

— vartotojų apsaugos reikalavimų, susijusių su kriptoturto išleidimu, prekyba ir saugojimu,

— priemonės, skirtos užkirsti kelią piktnaudžiavimo rinka reiškiniui ir užtikrinti rinkų, kuriose prekiaujama kriptoturtu vientisumą.

2.3. *Pasiūlymas dėl reglamento dėl paskirstytojo registro technologija (PRT) grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos*

2.3.1. Pasiūlyme dėl reglamento dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos nustatyti keturi pagrindiniai tikslai: i) užtikrinti teisinį tikrumą; ii) remti inovacijas, šalinant kliūtis naujųjų paskirstytojo registro technologijų taikymui finansų sektoriuje; iii) užtikrinti vartotojų bei investuotojų apsaugą ir rinkos vientisumą; iv) užtikrinti finansinį stabilumą.

2.3.2. Siekiant šių tikslų pagal bandomąją tvarką numatytos atitinkamos apsaugos priemonės, pagal kurias, pavyzdžiui, bus galima prekiauti tik kai kurių rūšių finansinėmis priemonėmis taikant nuostatas, konkrečiai skirtas finansiniam stabilumui ir vartotojų bei investuotojų apsaugai užtikrinti.

2.3.3. Pasiūlymu dėl reglamento nustačius bandomąją tvarką, skirtą PRT rinkos infrastruktūrų bandymams, siekiama užtikrinti ES įmonėms galimybes išnaudoti visą dabartinės sistemos potencialą, taip suteikiant priežiūros institucijoms ir teisės aktų leidėjams galimybę nustatyti reglamentavimo kliūtis, o reguliavimo institucijoms ir pačioms įmonėms palaipsniui įgyti vertingų žinių apie PRT prietaiką.

2.3.4. Būtent dėl šių priežasčių ir atsižvelgiant į tai, kad būtina laikytis laipsniško požiūrio, bandomoji tvarka turėtų būti laikoma proporcingiausia priemone tikslams pasiekti, nes šiuo metu nėra pakankamo pagrindo atlikti nuolatinius, svarbesnius ir platesnio masto reglamentavimo pakeitimus.

2.3.5. Šiuo pasiūlymu, nustatant vienodus PRT rinkos infrastruktūros valdymo reikalavimus, siekiama užtikrinti teisinį tikrumą ir lankstumą rinkos dalyviams, pageidaujantiems tokią infrastruktūrą valdyti. Pagal šį reglamentą suteikti veiklos leidimai taip pat leistų rinkos dalyviams valdyti PRT rinkos infrastruktūrą ir teikti paslaugas visose valstybėse narėse vykdant tinkamą kontrolę.

2.3.6. Konkrečiau, 1 straipsnyje apibrėžiamas pasiūlymo dalykas ir taikymo sritis, o 2 straipsnyje pateikiamos svarbios sąvokos ir apibrėžtys, pavyzdžiui „PRT rinkos infrastruktūra“, „PRT daugiašalė prekybos sistema“ arba PRT DPS, „PRT vertybinių popierių atsiskaitymo sistema“ ir „PRT perleidžiamieji vertybiniai popieriai“.

2.3.7. 3 straipsnyje aprašomi PRT perleidžiamiesiems vertybiniams popieriams, kuriais gali būti leidžiama prekiauti PRT rinkos infrastruktūrose arba kurie gali būti jose užregistruoti, taikomi apribojimai. Kalbant apie akcijas, PRT perleidžiamųjų vertybinių popierių emitento rinkos kapitalizacija arba preliminari rinkos kapitalizacija turėtų nesiekti 200 mln. EUR; viešųjų obligacijų, išskyrus valstybės obligacijas, padengtąsias obligacijas ir įmonių obligacijas, atveju ši riba yra 500 mln. EUR. PRT rinkos infrastruktūros valstybės obligacijomis neturėtų nei prekiauti, nei jas registruoti.

2.3.8. 4 straipsnyje nustatomi PRT DPS taikomi reikalavimai, nesiskiriantys nuo DPS taikomų reikalavimų pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES ([4]), ir nurodomos pagal šį reglamentą galimos išimtys. 7 ir 8 straipsniuose nustatoma specialaus leidimo valdyti atitinkamai PRT DPS ir PRT vertybinių popierių atsiskaitymo sistemą suteikimo procedūra ir nurodomi kompetentingai institucijai teiktini konkretūs duomenys. 9 straipsnyje nustatomas PRT rinkos infrastruktūros, kompetentingų institucijų ir ESMA bendradarbiavimas. 10 straipsnyje nurodoma, kad ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams ESMA parengs ir Komisijai pateiks išsamią bandomosios tvarkos ataskaitą.

3. **Bendrosios ir konkrečios pastabos**

3.1. EESRK remia Europos Komisijos tikslus ir šia nuomone pritaria, kad būtų naudinga ir svarbu iki 2022 m. vidurio įgyvendinti įvairias reguliavimo pritaikymo priemones, kurios būtinos finansinėms paslaugoms modernizuoti, nepamirštant užtikrinti vartotojų apsaugą ir rinkos vientisumą.

([4]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

3.2. Konkrečiau, pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų siekiama užtikrinti kriptoturto reguliavimo tvarkos teisinį tikrumą. Visų rūšių kriptoturtui, taip pat visiems susijusių paslaugų teikėjams taikomos reglamentavimo sistemos aiškumas yra būtina sąlyga siekiant kurti novatoriškus pridėtinę vertę turinčius sprendimus šioje rinkoje. Pasirinkimas priimti reglamentą, o ne direktyvą, visų pirma leidžia užtikrinti, kad vidaus rinkoje taikomos naujos taisyklės bus vienodos ir vienodai taikomos.

3.3. EESRK pažymi, kad jau seniai laukiama Komisijos teisėkūros veiksmų, todėl nori pabrėžti, kokie šiuo metu jie yra būtini ir neatidėliotini siekiant tinkamai reglamentuoti nuolat besivystantį ir sparčiai kintantį technologinį reiškinį.

3.4. EESRK mano, kad yra naudingos priemonės, kuriomis siekiama: i) apsaugoti skaitmeninių finansų galutinius naudotojus; ii) išsaugoti finansinį stabilumą; iii) apsaugoti ES finansų sektoriaus vientisumą; iv) užtikrinti vienodas sąlygas įvairiems ekonomikos ir finansų sistemos dalyviams.

3.5. EESRK palankiai vertina ir remia pasiūlymą užtikrinti, kad reikšmingo kriptoturto (vadinamos pasaulinės stabilizuotosios virtualiosios valiutos) emitentams būtų taikomi griežtesni kapitalo, investuotojų teisių ir priežiūros reikalavimai. Būtina imtis reguliavimo veiksmų, kad neatsirastų centrinių bankų, šio sektoriaus valdymo institucijų ir demokratinių institucijų nekontroliuojami pinigų srautai.

3.6. EESRK palankiai vertina Komisijos klasifikavimo pastangas apibrėžti kriptoturtą ir paskirstytojo registro technologiją siekiant, kad į naudojamas apibrėžtis būtų įtrauktas įvairių rūšių kriptoturtas ir taip užtikrinta, kad šios apibrėžtys atitiks galimus būsimus technologijų ir rinkos pokyčius.

3.7. Vis dėlto EESRK mano, kad išsamiau apibūdinus kriptoturto pakategores ir jų taikymo sritį, būtų galima užtikrinti didesnį aiškumą. Taip būtų galima išvengti skirtingo aiškinimo traktuojant kriptoturtą, įtrauktą į likutinę kategoriją „išskyrus su turtu susietus žetonus ir elektroninius pinigus žetonus“.

3.8. EESRK pritaria pastangoms pasiūlymu dėl reglamento išvengti dvigubo reglamentavimo, kurias patvirtina nustatomos išimtys dėl Reglamento dėl kriptoturto rinkų taikymo (pasiūlymo 2 straipsnio 2 dalis). Šios priemonės yra tinkamos ir svarbios, nes būtina vengti reikalavimų ir pasiūlymo dėl reglamento dėl kriptoturto rinkų dubliavimosi ir, pavyzdžiui, dubliavimosi su Finansinių priemonių rinkų direktyva (FPRD).

3.9. Iš tiesų svarbu, kad reguliavimo sistemos viena kitai neprieštarautų, nes dėl to padidėtų reguliavimo neapibrėžtumas ir veiklos vykdytojams atsirastų pernelyg didelių reikalavimų laikymosi išlaidų ir pernelyg didelė našta, o tai gali apriboti inovacijų diegimą. Siekiant aiškiai atskirti šias dvi taikymo sritis, taigi ir užtikrinti būtiną teisinį tikrumą, reikėtų apibrėžti sąvoką „vertybiniai popieriniai žetonai“ ir kartu aiškiai nurodyti požymius, kuriais jie skiriasi nuo kriptoturto, kuris laikomas finansine priemone.

3.10. Dėl šių priežasčių EESRK teigiamai vertina EBI ([5]) ir EVPRI ([6]) institucinį dalyvavimą ir praktinę patirtį tiek prieš paskelbiant šioje nuomonėje nagrinėjamus pasiūlymus, tiek tolesniame administraciniame bendradarbiavime, kurio tikimasi tarp šio sektoriaus Europos institucijų ir kompetentingų nacionalinių institucijų įgyvendinant naujas taisykles.

3.11. Pasirinkdama pasiūlymą iš esmės taikyti produkto žetonams ir stabilizuotajai virtualiajai valiutai, Komisija reguliavimo priemones taiko tik su finansinėmis priemonėmis ir investiciniais produktais nesusijusiai veiklai, kurią galima apibrėžti kaip skaitmeninę teisių, susijusių su investicijomis ir verslo veikla ir valdomų naudojant paskirstytojo registro technologijas, išraišką. Taigi žetonai arba kriptoturtas turi būti susieti su konkrečiomis vertybėmis, todėl savanaudiško naudojimo rizika, dėl kurios galėtų būti kaupiamos santaupos neužtikrinant būtinų apsaugos priemonių investuotojams, yra mažesnė.

3.12. EESRK mano, kad būtina aiškesnė hibridinių žetonų (angl. *hybrid token*) klasifikacija. Tam tikras kriptoturtas po išleidimo iš tiesų gali pakeisti funkcijas ir kartu savo pobūdį iš anksto nustatytomis sąlygomis. Todėl būtina nustatyti aiškią reguliavimo tvarką, taikytiną tokioms besikuriančioms mišrioms priemonėms, nes dėl pasikeitusio pobūdžio gali prireikti taikyti taikyti kitokias reglamentavimo nuostatas.

([5]) Europos bankininkystės institucija (angl. *European Banking Authority*).
([6]) Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (angl. *European Securities and Markets Authority*).

3.13. EESRK taip pat pritaria ES veiksmams, kuriais siekiama pašalinti kliūtis inovacijoms, kurios gali kilti dėl naujų skaitmeninių technologijų ir būti susijusios su finansinių paslaugų teisės aktais, kuriuose ne visada spėjama atsižvelgti į sparčią technologinių inovacijų kaitą.

3.14. Kalbant apie galimas perversmines finansų ir pinigų sektorių inovacijas, ypatingą dėmesį, žinoma, reikėtų skirti paskirstytojo registro technologijai (PRT), kuriai priklauso, pavyzdžiui, gerai žinoma blokų grandinės technologija, t. y. infrastruktūra, kuria grindžiama bitkoino ir kitų rūšių kriptoturto sėkmė.

3.15. EESRK mano, kad siūlomais Direktyvos (ES) 2019/1937 pakeitimais ES gali užtikrinti veiksmingą galiojančių teisės aktų taikymą naujomis aplinkybėmis. Europos reglamentavimas taip pat gali užtikrinti saugų naujos reguliavimo sistemos plėtojimą, kaip numatyta pasiūlyme dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos.

3.16. Šiais veiksmais turėtų būti užtikrintas reguliavimo aiškumas, sudarant sąlygas instituciniam finansų sektoriui pasiekti didesnį veiksmingumą plačiau naudojant paskirstytojo registro technologiją (angl. *Distributed Ledger Technology*, DLT), be kita ko, siekiant užkirsti kelią kartais nekontroliuojamų alternatyvių kriptovaliutų arba mokėjimo sistemų, sukurtų reglamentavimo nesilaikančių operatorių, plitimui.

3.17. Viena iš neatidėliotinų Europos veiksmų priežasčių yra ta, kad įvairios valstybės narės ėmėsi reguliavimo priemonių ir priėmė arba teisėkūros priemones, arba antrinių reguliavimo institucijų, pavyzdžiui, centrinių bankų arba finansų rinkų priežiūros institucijų pateiktas rekomendacijas ir gaires.

3.18. Pritariame pagrindiniams siekiams ir tikslams, tačiau dėl šių priemonių gali būti sukurta suskaidyta ir nevienalytė vidaus rinkos reguliavimo sistema. Kai kurios valstybės narės iki šiol nesiėmė jokių iniciatyvų, o tai lemia nevienodą ir suskaidytą reglamentavimo sistemą, kurioje arba taikomos skirtingos reguliavimo priemonės, arba nepakanka reguliavimo veiksmų.

3.19. EESRK mano, kad reikia užtikrinti kuo didesnį reglamento ir nacionalinių kompetentingų institucijų sprendimų, kuriuos jos priima leidimų išdavimo procese, aiškinimo nuoseklumą, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir išvengta skirtingų valstybių narių reglamentavimo arbitražo, numatant galimybę taikyti veiklos leidimą gavusioms įstaigoms veiklos leidimų perkeliamumo tvarką visoje ES.

3.20. Atsižvelgdamas į tai, EESRK pritaria Komisijos sprendimui priimti specialų reglamentą, kuriuo užtikrinamas vienodas ir vienalaikiškas Europos lygmens reguliavimas, nes, pagal Sutartyse nustatytą subsidiarumo principą, vienodos ir standartizuotos taisyklės neabejotinai yra veiksmingesnės nei valstybių narių veiksmų gausa.

3.21. EESRK palankiai vertina tai, kad pagrindinis siūlomo reglamento tikslas yra užtikrinti informacijos skaidrumą ir nustatyti tinkamą leidimų suteikimo sistemą. Iki šių pasiūlymų reguliavimo sistemai trūko PRT grindžiamo veiklos leidimų suteikimo filtro, taip pat veiksmingos veiklos priežiūros.

3.22. EESRK ragina imtis konkrečių priemonių siekiant tinkamai informuoti vartotojus ir smulkiuosius investuotojus apie šiuo metu tvirtinamas naujas taisykles ir skatinti jų sąmoningumą atkreipiant dėmesį į riziką ir naudą bei galimybes, kurias finansų ir investicijų sektoriuje atveria taikomos naujos technologijos. Tai leistų sumažinti finansų sektoriui jau būdingą informacijos asimetriją, kuri gali turėti ypač didelio ir neproporcingo poveikio vartotojams ir nedidelių santaupų turėtojams, ypač dėl šioje nuomonėje nagrinėjamų klausimų, kurie yra nauji ir kuriuos sunku suprasti dėl labai techninio jų turinio.

3.23. EESRK rekomenduoja ypatingą dėmesį skirti patikrinimams, atliekamiems prieš išduodant veiklos leidimus, ypač vertinant subjektų, kuriems suteiktas leidimas vykdyti veiklą, verslo patikimumą, kad būtų išvengta savanaudiško ir žalingo elgesio.

3.24. Šiuo metu atrodo vis dar nėra faktiškai užtikrintas paskirstytojo registro technologijos standartizavimo ir sąveikumo lygis, kuris leistų tiksliai įvertinti operatorių naudojamos infrastruktūros technologinį patikimumą ir kibernetinį atsparumą. Todėl reikėtų skirti dėmesį aukšto lygio vartotojų ir investuotojų apsaugos užtikrinimui.

3.25. EESRK tikisi, kad bus pasiekta konkrečios pažangos skaitmeninės veiklos atsparumo srityje; šis klausimas nagrinėjamas atskirame pasiūlyme dėl reglamento dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje (DORA), kuris yra skaitmeninių finansų dokumentų rinkinio dalis; jame nagrinėjami svarbiausi finansų sektoriaus aspektai ir siekiama užtikrinti nuostatų dėl informacinių ir ryšių technologijų (IRT) rizikos teisinį aiškumą ir taip sumažinti reglamentavimo sudėtingumą ir palengvinti įmonėms tenkančią administracinę naštą, kaip pabrėžiama EESRK nuomonėje „Skaitmeninės veiklos atsparumas“ ([7]).

3.26. Šiuo požiūriu, EESRK palankiai vertina pasiūlymą dėl reglamento dėl paskirstytojo registro technologija grindžiamoms rinkos infrastruktūroms skirtos bandomosios tvarkos, kuriame Komisija atsižvelgia į rinkos infrastruktūrą, skirtą sudaryti sąlygas prekiauti finansinių priemonių sandoriais ir už juos atsiskaityti kriptoturto pavidalu ir kartu išsamiai nurodo išankstinius reikalavimus ir sąlygas gauti specialų veiklos leidimą valdyti PRT daugiašalę prekybos sistemą (PRT DPS) ir šiuos reikalavimus įtraukia į priežiūros sistemą, kurią valdo sektorių priežiūros institucijos.

3.27. Be to, pagal bandomąjį tvarką nuspręsta taikyti „smėlio dėžės“ (angl. *sandbox*) metodą, kuriuo nustatoma kontroliuojama bandymų aplinka ir pagal kurį leidžiama laikinai nukrypti nuo galiojančių taisyklių. Šis metodas leis reguliavimo institucijoms ir operatoriams įgyti patirties naudojant paskirstytojo registro technologiją rinkos infrastruktūrose, kartu suteiks pakankamai laiko pašalinti investuotojų apsaugos, rinkos vientisumo ir finansinio stabilumo riziką.

3.28. Todėl, taikant bandomąją tvarką (arba *sandbox*), galima laikytis empirinio požiūrio, pagrįsto konkrečiais ir laikinais eksperimentais, kad vėlesniame etape ir atsižvelgiant į sukauptą patirtį būtų galima atlikti didesnius reglamentavimo pakeitimus, netrukdant diegti ir visapusiškai plėtoti paskirstytojo registro technologiją ir inovacijas, kurios gali atsirasti naudojant šią technologiją. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pasitraukimo iš eksperimentinės bandomosios tvarkos etapui, kad būtų užtikrinta bandyme dalyvavusių naudotojų ir subjektų apsauga.

3.29. Nors Komisijos pasiūlymas dėl bandomosios tvarkos yra sveikintinas, EESRK vis dėlto mano, kad penkerių metų terminas, per kurį Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) turi pateikti Komisijai ataskaitą, yra pernelyg ilgas, atsižvelgiant į skaitmeninių finansų technologijų raidos spartą.

3.30. Be to, reikėtų apsvarstyti galimybę Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijai pateikus ataskaitą panaikinti bandomąją tvarką numatant laipsnišką nutraukimą, kuris leistų veiklos vykdytojams palaipsniui atsisakyti bandomosios tvarkos ir susigrąžinti kiek įmanoma daugiau su bandymu susijusių išlaidų. EESRK taip pat mano, kad bandomosios tvarkos modelis taip pat galėtų būti taikomas siekiant pripažinti vaidmenį, kurį atlieka investicinės įmonės ir bankai, vykdantys veiklą, susijusią su PRT infrastruktūros eksploatavimu teikiant prekybos vertybiniais popieriais, saugojimo ir administravimo paslaugas.

3.31. Galiausiai, kalbant apie bendrą reglamento dėl kriptoturto rinkų taikymą, EESRK reiškia didelį susirūpinimą dėl pereinamojo laikotarpio tvarkos taikymo, pagal kurią numatyta nuolatinė išimtis netaikyti reglamento dėl kriptoturto rinkų reikalavimų kriptoturtui, kuris buvo išleistas į rinką prieš įsigaliojant šiam reglamentui ir kuris priskiriamas likutinei kategorijai „išskyrus su turtu susietus žetonus ir e. pinigus žetonus“ (123 straipsnis).

3.32. Todėl EESRK ragina atidžiai įvertinti galimybę nuolat taikyti šią išimtį jau išleistam kriptoturtui, kad nebūtų pažeistas vienodo požiūrio principas: „tokia pati rizika, tokia pati veikla, toks pat požiūris“. Iš tiesų būtų tikslingiau šią nuostatą taikyti tik pereinamuoju laikotarpiu nustatant pritaikymo laikotarpį šios rinkoje jau esančios kategorijos kriptoturtui.

Briuselis, 2021 m. vasario 24 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkė
Christa SCHWENG

([7]) EESRK nuomonė *Skaitmeninės veiklos atsparumas* (ECO/536) (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 38).